

BİR IŞIK, BİR “OKUL” VE BİR “İNSAN”: PROF. DR. TALİA BALİ AYKAN

(13 AĞUSTOS 1918 - 31 AĞUSTOS 2003)

Dr. Aydın SAV

Ege Üniversitesi mezunu bir doktor olarak, öğrenciliğimde bana patoloji dalını sevdirmiş hocalarımı arımda bırakıp, bu alanda uzmanlık eğitimimi yapmak üzere birçok kapıyı çaldıktan sonra ilk defa 1980 yılında “Talia Hoca”yla karşılaştım. Bu ilk mülakatımızda, beni dinleyip merakla bu mesleği neden seçtiğimi sormasıyla “mikroskopun içinden bir mikrofon sarkıtıp hücrelerle röportaj yapmak istediğim için” dediğimi hatırlıyorum. Hoca bana dönüp “İstanbul’da bir kalacak yerin var mı?” sorusuna olumlu yanıt verdikten sonra, ertesi günü gönüllü olarak Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Patoloji Anabilim Dalında görev ve başladım. Çok kısa bir süre sonra hocamın asistan kadrosu açmasıyla sınavı geçip resmi asistanlık statümü kazandım. O günden 31 Ağustos 2003’e kadar tam tamına yirmi üç yıl geçti. Uzmanlık eğitimimi izleyen yıllarda da kesintisiz bir işbirliğiyle birlikte sonunda dostluğa dönüşen yolculuğumuz halen bütün canlılığı ve verimiyle devam ediyordu. Ta ki...

31 Ağustos 2003 Pazar günü Çanakkale, Küçükkuyu beldesinin bir tatil tesisinde denizde yüzerken “hocam” bu yaşamdan ayrıldı. Türkiye Cumhuriyeti’ne kanat geren bir bilimci, “hoca”, dost ve “insan” Prof. Dr. Talia Bali Aykan. 13 Ağustos 1918 yılında İstanbul’un Beylerbeyi’nde başlayan ve yaşamının tamamını düşünmeye, araştırmaya, eğitime, anlamaya ve anlatmaya adanmış olan hocam seksen beş yıllık bir ömrün ardından, binlerce paylaşılmış anı, eser ve belge bırakarak ayrıldı aramızdan.

Annesi Fatma Şükriye Hanım, babası İbrahim Vehbi Bey idi. 1929’da Beylerbeyi ilkökulu’nu, 1935’de Kandilli Kız Lisesi’ni bitirdi. 1507 öğrenci numarasıyla 1941 yılında İstanbul Tıp Fakültesinden mezun oldu. 3 Temmuz 1941’de Prof. Schwartz’ın yazılarından öğrendiğimize göre öğrencilik döneminde de amatör olarak çalıştığını Marazi Teşrih (Anatomik Patoloji) Enstitüsüne asistanlık için başvurdu. Bu bölümde kadro olmaması üzerine Üroloji Kliniği’nde 12 Ağustos 1941’de asistan olarak göreve başladı. Hocamız ne patolojiden ne de Prof. Schwartz’la birlikte çalışmaktan asla vazgeçmedi.

Prof. Schwartz ve İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü arasında uzun yazışmalar sonrası nihayet kadro ihdas edildi ve Hocamız 50 lira maaşlı üroloji asistanlığından 35 lira maaşlı Patolojik Anatomi Enstitüsü (Marazi Teşrih Enstitüsü) namzet asistanlığına 17 Nisan 1942’de tayin edildi. 9 Eylül 1943’de ihtisas sınavını verip, 16 Haziran 1944’de birinci sınıf Marazi Teşrih ihtisas vesikasını aldı. 1 Ekim 1944’de Patolojik Anatomi Enstitüsüne asil (uzman) asis-

tan olarak atandı. 1946’da bilgi ve görgüsünü arttırmak amacıyla, Prof. Schwartz ile deneysel araştırma ve doku kültürü üzerine çalışmayı planlayarak üç yıllığına Amerika’ya gitti. Bir buçuk sene Dr. Jacob Furth ile Cornell Üniversitesi Tıp Fakültesinde, Dallas Veterans’ Administration Hospital araştırma laboratuvarında, bir buçuk sene de Dr. Harry Goldblatt ile Los Angeles Cedars of Lebanon Hospital’de araştırma laboratuvarında çalıştı. Deneysel patoloji üzerine yaptığı çalışmalarda Goldblatt’ın yanında deneysel hipertansiyon, nekrotizan arteriolitler üzerinde araştırma yaparken dünyada ilk kez sıçanlarda arteria brakialisten tansiyon ölçülebilen bir yöntem geliştirdi. Bu sayede Thomas Addis fonundan kazandığı burs ile on ay Johns Hopkins Hospital, Cerrahi Kliniğinde Dr. George Gey ile overin germinatif epiteli üzerine çalıştı, 1950 yılında Newyork Columbia Medical Center’de doku kültürü laboratuvarında, Bethesda’da National Institute of Cancer’e bağlı doku kültürü laboratuvarında ve endokrinoloji laboratuvarında, Washington Army Institute of Pathology’de nöropatoloji seksiyonunda çalıştı (1,2).

14 Haziran 1950’de Harry Goldblatt’ın Prof. Schwartz’a yazdığı mektupta hocamızdan şöyle bahsetmektedir ‘tüm teşhisleri mükemmel, birlikte çalıştığım en iyi arkadaşlarımın arasında ön safta bulunmaktadır, çalışma sabrı, çalışma süresinin uzunluğu nedeniyle sıhhatinin bozulacağından endişe etmekteyim, böyle mükemmel bir çalışma arkadaşınız olduğu için size (Prof. Schwartz’a) gıpta ediyorum ...’. Bu mektup Fakülte Profesörler Kurulu’nda okunduktan sonra, dönemin Dekanı Prof. Dr. Kazım İsmail Gürkan tarafından Goldblatt’a teşekkür, Talia Bali Aykan’a tebrik mektubu yazıldı. Bu arada, üniversite tarafından kendisine 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu’nun 32. maddesi gereğince tazminat verilmesi, 34 aylık kesilen kazanç ve iktisadi buhran vergilerinin geri verilmesi için Aralık 1950’de bakanlıktan istekte bulunuldu (2).

1951 yılında Türkiye’ye döndü ve Amerika’dan ülkemize saf kan deney hayvanları getirdi. Aynı yıl Doçent oldu. Doçentlik tezinin konusu: ‘Ceninin açlık osteopatisi’ (Fötal razitizm)’di. Jürisinde, Prof. Dr. Besim Turan, Prof. Dr. Necati Eranıl, Prof. Dr. İhsan Şükrü Aksel, Prof. Dr. Zeki Zeren, Prof. Dr. Süreyya Tanay bulunuyorlardı. Anlatacağı dersin adı “Tecrübi tümör araştırmasında istikametler”di. Yer ise Morfoloji Binası dershanesiydi. Aynı yıl ülkemizde ilk kez standart yem ile beslenen ve saf kan üretme yöntemleri ile üretilen hayvan yetiştirme ünitesi ve deneysel patoloji laboratuvarını kurdu (2).

12 Temmuz - 6 Ağustos 1951 tarihlerinde, yıllık izininde, kendi bütçesi ile College de France Radyoterapi Enstitüsü Direktörü Dr. Lacassagne’in laboratuvarını ziyaret etmek üzere Paris’e gitti. 23 Haziran 1952’de Eylemli Doçent kadrosuna atandı. 8 Nisan 1955’de İstanbul Tıp Fa-

kültesi'nin Çapa grubunda toplanmış olan kliniklerinin "Histopatoloji" kısımlarını idare etmek ve hayvan tecrübe işleri ile deney laboratuvarında çalışmak üzere görevlendirildi. Burada doku kültürü ünitesini kurdu.

Ord. Prof. Dr. İhsan Şükrü Aksel ile birlikte nöropatoloji laboratuvarında deneysel kuduz ve deneysel beyin tümörleri alanında farelerde metilkolantren ile oluşturulan glioblastomatöz tümörlerde kuduz virusunun üreme davranışı (World Neurology, 1961), farede meme fibroadenomunun intraoküler transplantasyonu ve "cystosarcoma phylloides'in menşei hakkında mülâhazalar" (Yeni Tıp Alemi, 1960), Domuz böbreğinden elde edilen renin maddesinin hipertansif ve proteinürik te-sirleri (Tıp Fak. Mecmuası, 1959) gibi dünyada ilk kez ele alınan deneysel araştırmalar yaptı.

1955 senesi Mayıs ayında Psikiyatri Kliniği'nin yeni kurulan patolojik anatomi laboratuvarını tanzim ve Çapa Klinikleri grubunun patoloji anatomi işlerini tedvi işleri 1-2 saatlik mesai ile yürütülebilir bir hale geldiğinden sekiz saatlik mesaimin altısı boşa geçmektedir. Vazifeme dönmem için emirlerinizi bekler....' diye devam eden dilekçesinde Patolojik Anatomi Enstitüsündeki görevine dönme ve öğrenci derslerine girme talebinde bulundu. Bu isteğin gerçekleşmemesi üzerine 10 Ekim 1956'da yaklaşık bir yıl sürecek olan Taksim Cumhuriyet Cad. Uğurlu Palas 21/1'deki muayenehanesini açtı (2).

Yurtdışı çalışmaları için bulunduğu Amerika Birleşik Devletlerinde, kardiyoloji uzmanı Dr. Fahir Aykan ile tanıştı. Daha sonra evlendiler. Evliliklerinin ürünü olan ve tek çocukları olan Mahmut Bali Aykan 7 Nisan 1958'de doğdu.

1959 yılında yine yıllık izninde ve kendi olanakları ile anatomopatolojik araştırma laboratuvarlarında inceleme yapmak üzere Avrupa'ya gitti. Yurda geldikten bir süre sonra, 28 Nisan 1960 günü polis ve jandarma üniversiteyi sarar, polisin hedef gözeterek açtığı ateş sırasında bayrak taşıyan Turan Emeksiz vurulur, kaldırıldığı hastanede vefat eder. Beyazıt Meydanındaki olaylar sırasında şehit olan Turan Emeksiz'in otopsi zabıt varakasında ölüm sebebi üzerindeki ihtilaflar nedeniyle 6 Ekim 1960 tarihinden 14 Mart 1961 tarihine kadar Yassıada'da mevkuf tutuldu. Dönemin Enstitü Direktörü Besim Turan, Dekanı Ömer Özek Yüksek Adalet Divanı 14.3.1961'de hakkındaki tevkif müzekkeresinin geri alınmasına karar verdi ve 15 Mart 1961'e görevine döndü. 21 Mart 1964'de Üniversite Profesörü oldu. Profesörlük başvurusunda 10 tanesi deneysel nitelikte ve yabancı dergilerde yayımlanmış 34 yayını, sekiz kongre katılımı mevcuttu. Bu dönemde Türk Tıp Encümeni, Türk Kanseri ve Radyoloji Cemiyeti ve İnternasyonal Patoloji Akademisi üyesiydi.

31 Ağustos 1967'de Prof. Melih Tahsinoğlu ile birlikte Cerrahpaşa Tıp Fakültesinde görevlendirildiler. Genel Patoloji ve Patolojik Anatomi kürsüsünün kuruluşu ile birlikte burada da deneysel hayvan laboratuvarını ve doku kültürü ünitelerini kurdu. 24 Ocak 1969 Profesörlüğe tayin edildi.

Prof. Dr. Talia Bali Aykan

1975 yıllık izninde İngiltere'de doku kültürü laboratuvarlarını inceledi.

Uzun süreli önemli çalışmalarından biri de, 1980-1985 yılları arasında, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Pnö-moloji seksiyonunda Prof. Dr. Seyhan Çelikoğlu ile birlikte yürüttükleri fiberoptik bronkoskopi materyalinde akciğer tümörleri ve tümör dışı parankim hastalıklarının incelenmesiydi.

13 Mayıs 1977 Adli Tıp Meclisi Patoloji, Anatomi Yedek üyesi 1982'de Adli Tıp Kurumu Birinci İhtisas Kurulu üyesi oldu. Yoğun çalışma temposuyla süren mesleki yaşamı sonunda 9 Ağustos 1985 tarihinde emekli oldu.

İngilizce ve Almanca bilen Hocamızın kendi geliştirdiği otopsi tekniği kitabı ile birlikte 70'den fazla yayını bulunmaktadır.

Sadece patoloji alanında bile günümüz Türkiye'si patoloji tarihine şimdiden imzalarını atmış olan ve çoğu aramızda bulunan, birçok patoloji laboratuvarını kuran, kurulmuş ancak atıl durumdaki birçok patoloji bölümünü çağdaş konuma getiren eğitim hastaneleri patoloji şefleri, üniversite hastaneleri patoloji anabilim dalı yöneticilerini yetiştiren hocamız için emeklilik ancak evraklarda kalabilirdi ve nitekim öyle oldu. 1996-1998 dönemi İstanbul Tabip Odası Onur Kurulu üyeliği yaptı (2).

Hocanın biyografisini oluşturan unsurları arka arkaya yazdığımızda ilk bakışta görünmeyen, ancak satır aralarında binlerce küçüklü büyüklü mücadele örnekleri, acılar, sıkıntılar saklıdır. Buna yakınları, dostları ve paylaşanları tanıktır. Bilimle dinin arasındaki en önemli benzerliğin her ikisinin de tartışılır olması, en önemli farkın da yalnızca bilimin yanlışlanabilirlik temelinde "tersi doğrulanamayanların kabul görmesi" ilkesine dayanmasıdır. Çıkan sonuç odur ki, bilimde tersini gösterme çabasına yön veren aykırı sorular sorarak, yanıtlarını gözlem ve deneysellik kanıtı dayalı veritabanlarını oluşturma bilgi ve becerisidir. Hocanın kişiliğinin en önemli yanı, gözlem ve deneycilik anlamında, çalışkanlık, disiplin ve hedef belirlemeleri dışında sürekli düşünen ve aykırı soruları sorup bunlara kesintisiz yanıt arama alışkanlık ve becerisidir.

Hocamı tanıdıkça, daha çok hayret, daha çok hayranlık ve hepsinden önemlisi daha çok saygı duydum. Başlarda bilimsel kişiliği ve yaklaşımları dikkatimi çekmişti. Giderek de mesleğini ve dünyayı tümleşik bakışıyla makro planda, son derece ciddiyet ve cesaretle ele alarak değerlendiren kişiliği. Tüm yaşamını, ülkeme nasıl hizmet ederim? Yapılan bu iş ülkenin yararına mıdır? Nasıl yapılırsa yararına olur? Sorularına cevap vererek, tartarak tartışarak ve uygulayarak geçirdi.

Mesleğimi öğrenirken, uygularken, daha sonraları bir akademisyen olarak uygulatır ve öğretirken tanıdığım yüzlerce meslekdaşım var. Ancak, Talia Hoca'nınkinin boyunda ve çapında, yapılanların, planlananların ve uygulananların ülkenin çıkarları doğrultusunda olmasına öncelik ve ivedilik veren kimseye rastlamadım. Hocam, tıp biliminin kuramcısı, uygulayıcısı, tartışmacısı ve paylaşımcısıydı.

Hocamın kişiliğinin bir başka yönünü de ilk defa asistanlığım sırasında, ki 12 Eylül 1980'in hemen ardıdır, farkına vardım. O zaman kadar kimsesiz ve sahipsiz cenazelerin otopsilerini "kursü" müzde (YÖK sonrası anabilim dalı olarak isimlendirildi) yapardık. Otopsinin tıp fakültesi öğrenci eğitiminde olduğu kadar uzmanlık eğitimi, sürekli tıp eğitimi ve ulusal sağlık istatistiklerinde yeri olduğunu da böylece öğrenirdik. Ancak, 12 Eylül dönemin askeri idarecileri, bazı meslekdaşlarımızdan aldıkları akıl doğrultusunda, kimsesiz ve sahipsiz bu cenazelerin, patoloji disiplini otopsi yapmalarını engelleyerek başka bir bilim dalında eğitim amacıyla kullanılmasını sağlayan yeni kanuni bir düzenleme yapıp uygulamaya koydular. Hocamın, bu olay nedeniyle önce öfkelenip, daha sonra akılcı bir yöntemle ele alıp ve karşı tavır koyarak mücadeleye başlamasıyla, kişiliğinin ödünsüz ve ardıcıl mücadelecisi tarafını görmeye başladım. Çünkü, otopsisiz tıp: hakemsiz maç, eleştirimsiz sanat, yargısız adalet ve sınavsız eğitimdi. Uzun yıllar bakanlık, rektörlük, dekanlık, YÖK, yazılı basın ve kişisel görüşmelerle mücadelesini sürdürdü. Bütün bu mücadeleye rağmen, ülkemizde patoloji disiplini halen kimsesiz ve sahipsiz cenazelerin otopsilerini kanunen yapamaz.

Meslek yaşamı boyunca Tıp ve patoloji felsefesini derinleştirip eğitime, toplum sağlığı ile bütünleştiren Prof. Dr. Talia Bali Aykan Amerika'dan döndükten bir süre sonra kendi anlatımıyla 'Araştırmayı bir kenara koyup "hoca" olmaya karar verdim' diyerek ülkemizin ihtiyaçlarına yönelik patoloji eğitiminin esaslarını kurma, otopsi ağırlıklı eğitim, bu amaca yönelik ders kitaplarının esaslarını kurmak üzere teorik ve pratik teksirler hazırladı. Bu amacına ulaşmak için 1967 yılında kurulan Cerrahpaşa Tıp Fakültesi bünyesindeki Genel Patoloji ve Patolojik Anatomi Kürsü'sünün temellerini attı. Koruyucu halk sağlığını önceleyen ve bu yolda hekim, patolog yetiştirilmesi gerektiğini düşünen hocamız bu alanda ülkemizde gerçek ölüm sebeplerinin saptanmasının ancak otopsi ile mümkün olacağını, bu sayede koruyucu sağlık hizmetlerinin esaslarını teşkil etmenin mümkün olduğunu defalarca vurguladı ve yaşama geçirmek için büyük emek ve mücadele verdi.

Ülkemizde yenidoğan ve bebek ölüm hızlarının yüksek olması nedeniyle hekimlerin bu alanda bilgi ve görgülerini geliştirmek amacıyla patoloji derslerinde ve sağlık hizmetinde patoloji pratiğinde fetal ve neonatal patolojiye, plasenta patolojisine önem vererek bu alandaki çalışmalarını Prof. Dr. Figen Aksoy ile birlikte hala sürdürüyordu.

Birinci basamak sağlık hizmetleri ve koruyucu sağlık hizmetlerine verdiği önem nedeniyle emekli olduktan sonra pratisyen hekimlerin meslek içi eğitimini geliştirmek amacıyla İstanbul Tabip Odası Pratisyen Hekim Komisyonu ve Eğitim komisyonlarında yoğun çalışmalarını sürdürüyordu.

Toplumsal ihtiyaçlarına yönelik sağlık hizmetine uygun hekim yetiştirilmesi konusunda araştırma ve çalışmaları ile 'Yüksek Tıp Eğitimi Örneği' geliştirdi.

Otopsinin tıp eğitiminin mezuniyet öncesi, mezuniyet sonrası eğitimdeki yerinin dışında ulusal sağlık istatistiklerinin oluşturulmasındaki önemi ve katkılarının inanmış bir kişi olarak, dünyada ilk kez makroskopik patolojiyi analitik bir yöntemle öğrenme ve öğretme çabasını güdüyordu. Ülkemizde pratisyenlerin hekimlerin otopsi yapma zorunluluğunu göz önüne alarak tıp fakültesinde öğrencilere makroskopik patolojiyi öğreten özgün bir model geliştirdi.

Bu düşünce sisteminin öncül modelini hocası Prof. Dr. Schwartz mikroskopik patoloji eğitiminde kullanmıştı (4). Sistem, analitik bir yaklaşımla tımdengelim ve tümevarım temeline dayanmaktaydı. Genel tıp uygulamasında semptomdan tanıya, tanıdan tedaviye olarak bilinen, organ ve dokulardaki belirti ve işaretler oluşturan doku lezyonlarından tanıya aşamalı olarak ulaşarak hastalık/hastalıkları tanımlayan/tanıtan patern analizi adlı bir sistemik düşünceydi bu. Klinik bilimlerde içinde bu bulgulardan yola çıkarak doğru tanıya ulaşmak için bilimsel düşünce yollarını gösteren bir kılavuz olarak "semyoloji, semptomatoloji, propedötik" dalı gelişmiştir. Bu dalda, fizik muayene esnasında dikkat edilecek ve değerlendirilecek noktalar, bulunan bir semptomun farklı şekilleri örneğin öksürük ya da baş ağrısının çeşitleri hakkında fikir verir; aynı semptomu veren çeşitli durumlar belirtilir; böylece ayırıcı tanıları ortaya konulur. Kesin tanıya varma yolunda yapılması gereken doğru sentezler yani ayırıcı tanı için gereken ilgileri ve onları kullanma yolunu gösteren bir rehber, anahtardır. Aynı zamanda bilimsel düşünceyi geliştiren bir fikir jimnastikidir (5). Kendi fakültesinde bu eğitim modelini yıllarca yılmadan yürüttü. Yalnızca "kursü teksir"leri şeklinde yazılı kalmış olan bu son derece gelişmiş ve akılcı eğitim sisteminin kitaplaşması gereğine de gönülden inanıyordu. Bu düşünceyle, bu satırların yazarıyla birlikte "Makromorfolojide Tanı ve Ayırıcı Tanı Prensipleri" adlı kitabının çalışmalarına başladı. Bu çalışma halen süregitmektedir.

Hocamız diğer yandan, Kartal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Patoloji Şefi Dr. Nimet Karadayı ile emekli hekimler için bir kurum oluşturma planları yapıyordu.

1980 yılında hocamızın kürsüsünde asistanlığa başladığımda, deneysel patoloji (hayvan odası ve doku kültürü), otopsi patolojisi (patoloji anatomi) ve cerrahi patoloji bölümleri tasarlanmış, planlanmış ve çalışmaktaydı (3). Bizler, o dönemin asistanları, eğitimimizi bu ortamda, çok çalışarak, paylaşarak ve üretmek tamamladık. 1980-1985 döneminin asistanları, hala dost kalabilmeyi başarmış, kendi alanlarında hocadan aldıkları görüş ve bakışla, çoğunluğu yetiştikleri "okulun" dışında, yollarını çizmiş ve başarıya ulaşmış insanlar olarak, bu satırların yazıldığı dönemde de, topluma hizmet etmekteyiz. Sonraki yıllarda çalıştığım tanınmış ve saygın kamu kurumlarının hiçbirinde teorik ve pratik patolojinin temeli oluşturan, deneysel patoloji (hayvan odası ve doku kültürü), otopsi patolojisi (patoloji anatomi) ve cerrahi patolojiden kurulu bu üçlü sac ayağı mimarisini göremedim ve bulamadım. Tüm bu gözlemlerimden çıkardığım sonuç ise, hocamın aklı, görgüsü, deneyimi ve hedefleri, olayları, gerçekleri ve gereksinimleri "makro" planda ele alarak değerlendirip, uygulayabilme beceri, inanç ve gücünden gelmesiydi.

Kendi deyişlerinden birinden kısa bir alıntı: 'Biz halktan çok bahsederiz, ama halkı tanımıyoruz. Böyle aydın olmaz. Herşeyden önce kendi tarihimiz, coğrafyamızı, edebiyatımızı çok iyi bilmeliyiz. Yabancıları tanımayalım demiyorum. Ama, önce kendimizi....' diyen bir bilimcinin, ne kadar ülkesi ve insanına bağlı olduğunu, kendi ağzından hiç duymasam bile, Atatürk ilke ve devrimlerinin uygulayıcısı olduğunu tekrar tekrar söylemeye bilmem gerek var mıdır?

Öğrencilerinden Prof. Dr. Süha Göksel'in tanımıyla "Resmi kayıtlara dayalı bilgiler ile ve zaman tahditli dünyada yapılandırılmış dillerin hiçbirleriyle böylesine bilge, aydın,

cumhuriyetçi, eğitimci, çok yönlü ve çok renkli bir şahsiyetin derinliklerini tanımlamak mümkün değil. Otuz üç yaşında iken ülkesine götüreceği deney hayvanlarını gemisine kabul edecek bir kaptan bulana kadar New York limanının otellerinden birinde kendi olanakları ile haftalarca bekleyip, sonunda bir şileple Türkiye'ye dönen kaç tane kadın hekim tanıdık?" (2).

3 Eylül 2003 Çarşamba günü, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesinde kendisi için yapılan resmi törende, Talia Hoca'nın ardından güzel sözler söyleyen ve göz yaşı dökenlerin hemen tamamı, devrimci, mücadeleci, bilimci, akıllı ve akılcı, Cumhuriyet kadını, "öğretmen", anne ve babaanneye ve hepsinden önemlisi "örnek bir insan"a Tanrı'dan rahmet dilediler. Dönüp salona baktığımda her yaştan, kuşaktan ve görgüden gelen insanların yüzlerinden ve sözlerinden enerji, inanç ve ateş saçılıyordu. Tüm bu duruş, Prof. Dr. Bülent Berkarda Hoca'nın tören-

deki deyimiyle "toplulukların kaçınılmaz olarak yapması gereken bir görev olarak bu tür toplantılara, toplumumuzun özellikle zor günlerinde gereksindiği birliktelik, güçbirliği ve paylaşım" hedefini sonuna kadar destekliyordu.

"Işık"lar içinde yat Hocam...

KAYNAKLAR

1. Nusret Erdoğan: Prof. Dr. Talia Bali Aykan'ın Biyografisi. Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi Tıp Dergisi. 1999; 29:3.
2. Süha Göksel: Prof. Dr. Talia Bali Aykan'ın resmi cenaze törenindeki sunuş konuşmasından (kişisel görüşme). 7 Eylül 2003.
3. Prof. Dr. Talia Bali Aykan. Patoloji. Dünyada ve Türkiye'de 1850 yılından sonra tıp tarihindeki ilerlemelerin tarihi. Editör: Prof. Dr. Ekrem Kadri Unat. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları, no.4, 1988, 344-355.
4. Dr. Philip Schwartz: "Histopatologia". Milliyet Kitabevi, İstanbul, 1944.
5. Prof. Dr. Talia Bali Aykan. Makroskopi pratiği notları. Patoloji dersinin hekimlik bilgisi içindeki yeri ve pratik eğitimin patoloji öğrenimindeki değeri. İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Genel Patoloji ve Anatomi Patoloji Kürsüsü, [teksir], 1968.